

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 14Ps/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5321201880
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lenka Lenártová
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2022:5321201880.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Čadca sudkyňou Mgr. Lenkou Janíkovou v právnej veci:

U., nar. XX.XX.XXXX,

bytom Y. zastúpený procesným opatrovníkom: F., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., o návrhu navrhovateľky: O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., právne zastúpená JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou so sídlom Palárikova 1449, 022 01 Čadca, za účasti Okresnej prokuratúry Čadca, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. O b m e d z u j e U., nar. XX.XX.XXXX. v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý na žiadne právne úkony okrem:
- uzatvárania scudzovacích zmlúv ako darovacia a zámenná zmluva a zmluva o výpožičke, ktorých predmetom sú hnutelné veci do 15,- €.

II. U s t a n o v u j e U., nar. XX.XX.XXXX opatrovníčku O., nar. XX.XX.XXXX, ktorá ho bude zastupovať pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilý, zabezpečovať starostlivosť o neho a spravovať jeho majetok vo všetkých veciach; ak nejde o bežné veci, je na nakladanie s jeho majetkom potrebné schválenie súdu.

III. Opatrovníčka je p o v i n n á dvakrát ročne k 30. 06. a k 31. 12. predložiť súdu správy o opatrovancovi a správy o nakladaní s jeho majetkom a po skončení funkcie opatrovníka je p o v i n n á predložiť záverečný účet zo správy jeho majetku.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

V. Slovenskej republike náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka návrhom doručeným súdu dňa 07.07.2021 prostredníctvom právnej zástupkyne žiadala o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojho príbuzného U. z dôvodu, že menovaný od narodenia trpí mentálnou retardáciou stredného stupňa s poruchou správania. Nie je schopný samostatnej existencie, nevie si zabezpečiť základné životné potreby. O menovaného sa až do svojej smrti starala jeho matka, pričom jej navrhovateľka v starostlivosti pomáhala.

2. Za procesného opatrovníka súd uznesením, č. k. 14Ps/4/2021-27 zo dňa 19.07.2021, ustanovil F., ktorý je synovcom vyšetrovaného a pozná jeho zdravotný stav.

3. Súd vo veci upustil od znaleckého dokazovania a v súlade s § 246 CMP vykonal dokazovanie výsluchom ošetrojúcej lekárkou MUDr. Anny Glamošovej (psychiatricky).

4. Z vykonaného výsluchu ošetrojúcej lekárkou je nepochybné, že U. je jej pacientom zhruba 3 roky, odkedy bol umiestnený do sociálneho zariadenia. Trpí mentálnou retardáciou stredne ťažkého stupňa (imbecilita ťažkého stupňa) s poruchou správania. Je uňho indikácia na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Nie je u neho predpoklad na zmenu alebo zlepšenie jeho stavu. Nie je schopný zaobstarať si veci bežnej potreby, postarať sa o osobné veci. Nie je schopný ovládať a posúdiť svoje konanie. Nie je časovo a priestorovo orientovaný, vie uviesť len svoje meno. Nie je schopný robiť právne úkony. Nevie čítať ani písať.

5. Súd v súlade s § 243 CMP vykonal vzhľadnutie U. v zariadení, v ktorom je umiestnený. Na prítomnosť sudkyne reagoval, na otázku ako sa má, uviedol dobre. Na otázku, či im dobre varia, uviedol áno. Reč je slabo zrozumiteľná, pri otázke, či vie, aký je deň (bol štvrtok), odpoveď znela skôr ako utorok. Keď sa ho sudkyňa spýtala, či je dnes štvrtok, povedal áno. Na ďalšie otázky sudkyne neodpovedal. Očný kontakt dlhšie neudržal. Bol v dobrej nálade, akoby mu išlo do smiechu. Ponúknutý keksík si zobral, aj sa snažil si ho otvoriť. Nakoľko nevie čítať ani písať, nevedel ani prevziať písomnosti, preto ho súd písomne na pojednávanie nepredvolával. Súd po vzhľadnutí konštatuje, že U. je v zdravotnom stave, kedy obmedzene vníma svoje okolie a vyžaduje sústavnú starostlivosť inej osoby.

6. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

7. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

8. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonný zástupca občana, ktorý bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť bola obmedzená je súdom ustanovený opatrovník.

9. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

10. Podľa § 239 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

11. Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

12. Podľa § 243 ods. 1, 2, 3 CMP, súd vylúčne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná (ods. 1). Súdom výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súdom v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne (ods. 2). Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vylúčne ju súd vždy (ods. 3).

13. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

14. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

15. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

16. Podľa § 277 ods. 2 CMP, súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

17. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

18. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením, ktoré slúži predovšetkým na ochranu záujmov fyzickej osoby, ktorá pre svoj duševný stav nie je schopná robiť právne úkony s dostatočnou zodpovednosťou. Prichádza do úvahy vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony, pričom je potrebné posudzovať schopnosť uskutočňovať tieto úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom táto osoba žije. Súd musí zabezpečiť úplné a spoľahlivé zistenie osobných pomerov tejto osoby, teda preskúmať, ako sa vyšetovaná osoba prejavuje pri sociálnom kontakte s členmi občianskej spoločnosti, ako sa správa v každodennom živote, ako sa stará o svoje potreby a potreby svojej rodiny, ako nakladá a hospodári so svojimi finančnými prostriedkami a so svojím ďalším majetkom a ako sa správa v rozmanitých životných situáciách. Iba súhrnným hodnotením všetkých okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom je súčasne potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer tohto inštitútu, a to rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby. Primárne sa pritom sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či záujem tretích osôb. Je preto zároveň potrebné dôsledne dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu vo väčšom rozsahu než je to nevyhnutne potrebné na ochranu základných práv tretích osôb a iných ústavne chránených hodnôt.

20. Vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom konaní preukázané, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony U. je nevyhnutné na ochranu jeho záujmov. U. menovaného bola diagnostikovaná mentálna retardácia stredne ťažkého stupňa (imbecilita ťažkého stupňa) s poruchou správania. Nevie čítať ani písať. U. menovaného nie je predpoklad zlepšenia jeho zdravotného stavu. Uvedené poruchy podstatne vplývajú na konanie menovaného, ktorý nie je schopný predvídať dôsledky svojho konania, nedokáže si plne uvedomiť obsah a význam právnych úkonov, je odkázaný na 24-hodinovú starostlivosť inej osoby.

21. Súd po posúdení všetkých okolností prípadu dospel k záveru, že U., nie je spôsobilý vykonávať žiadne právne úkony okrem tých, ktoré bližšie vymedzil vo výroku tohto rozsudku. Tieto právne úkony, na ktoré spôsobilosť U. zostala zachovaná, boli určené s ohľadom na ochranu jeho osoby, v hodnote, v ktorej mu môže vzniknúť nanajvýš nepatrná škoda. Tieto právne úkony je Ladislav spôsobilý robiť či už samostatne alebo za súčinnosti (pomoci) inej osoby.

22. Súd zároveň podľa § 248 CMP ustanovil menovanému opatrovníka, a to manželku jeho synovca Zuzanu Strýčkovú, ktorá bude menovaného zastupovať v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony. U. tejto osoby je predpoklad, že svoje práva a povinnosti bude plniť v prospech osoby, ktorej spôsobilosť súd obmedzil.

23. O trovách konania súd rozhodol tak, že nárok na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 52 CMP žiadnemu z účastníkov nepriznal a v zmysle ustanovenia § 251 ods. 1 CMP nepriznal ani štátu náhradu trov konania (ktoré vznikli v súvislosti so vzhladnutím Ladislava v zariadení, v ktorom je umiestnený).

24. Po vyhlásení rozsudku sa navrhovateľka, procesný opatrovník a Okresná prokuratúra Čadca vzdali práva podať voči nemu odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie.

Odvolanie je potrebné podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, na Okresnom súde Čadca.

V odvolaní je potrebné uviesť:

- všeobecné náležitosti podania (§ 127 ods. 1 a 2 CSP), t. j.:
 - ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania
 - proti ktorému rozhodnutiu smeruje,
 - v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda; rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania,
 - z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a
 - čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- neboli splnené procesné podmienky,
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,
- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, alebo
- súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.